

ПОГЛЯДИ НА СУЧАСНУ ОСОБИСТІТЬ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В статті проаналізовано сутність особистості, формування особистості і розвиток її потреб у нерозривному зв'язку з функціонуванням і розвитком соціальних груп та спільнот.

Ключові слова: наука, особистість, дослідження, мораль, цінності, соціалізація, суспільство, особистісні ресурси, гендерна рівність.

Abstract

The article analyzes the essence of personality, the formation of personality and the development of its needs in inseparable connection with the functioning and development of social groups and communities.

Keywords: science, personality, research, socialization, society, gender equality.

Вступ

Особистість — цілісна сукупність соціальних властивостей людини, що формується та видозмінюється протягом усього життя у результаті активної взаємодії із соціальним середовищем.

Формування особистості є результатом включеності людини до існуючої системи соціальних відносин шляхом засвоєння нею соціальних функцій, а також усвідомлення своєї приналежності до соціуму.

Результати дослідження

Соціальні властивості особистості є проявом у її поведінці та діяльності соціальних відносин — політичних, економічних, сімейних тощо. Проте кожна людина по-різному відбиває ці відносини. Вони ніби проходять крізь фільтри індивідуальності, утворюючи неповторний синтез соціального та індивідуального.

Ми живемо у стратифікованому суспільстві, тобто у суспільстві, де має місце соціальна нерівність. Окремі члени суспільства і соціальні групи різняться між собою за рівнем багатства й доходів, обсягом владних повноважень і доступом до політичної влади, за рівнем освіченості і престижністю професії, і завдяки цьому — вони займають неоднакове місце у соціальній ієрархії. Розрізняють статуси соціальний і особистий. Соціальний статус — це становище індивіда (або групи людей) у системі соціальних зв'язків і відносин, що обумовлюється її приналежністю до певної соціальної спільноти та визначає сукупність її прав та обов'язків. Статус людини формується різноманітними ознаками, серед яких є ті, які успадковуються — стать, етнічна приналежність, соціальне походження, а також ті, які людина здобуває завдяки власним зусиллям — освіта, професія, доходи тощо. Будь-яку людину можна охарактеризувати за допомогою певного статусного набору — це сукупність усіх статусів, що має дана людина. Але її положення у суспільстві визначає, так званий, головний статус. Якщо соціальний статус визначає місце індивіда в суспільстві, то — особистий його позицію в середовищі безпосередньо до оточуючих його людей. Особистий статус — це становище людини в малій (первинній) групі, що обумовлюється тим, як ставляться до нього оточуючі. Головним є статус, який визначає стиль життя людини, коло її спілкування, манеру вдягатися тощо.

Будь-яке суспільство витрачає багато зусиль для того, аби його члени успішно засвоювали культурні надбання норми, цінності, ідеї, соціальний досвід, використовуючи для цього систему освіти, виховання різноманітні засоби підтримки культурних стандартів життєдіяльності. Складний і тривалий процес включення індивіда до системи соціальних зв'язків та відносин, його активної взаємодії з оточенням, у результаті якої він засвоює зразки поведінки, соціальні норми і цінності, необхідні для його успішної життєдіяльності у даному суспільстві, називається соціалізацією.

Розбудова незалежної української держави як правової інституції підвищує значимість морально-правового виховання студентської молоді різних спеціальностей. Кваліфікований спеціаліст відрізняється високим професіоналізмом. Для того, щоб студенти у своїй майбутній професійній

діяльності могли відповідати певним вимогам, потрібно особливу увагу приділяти формуванню їх морально-правової культури. Яким стане студент як майбутній фахівець залежить від мотивації вибору професії, від того якими потребами він керується у навчальній діяльності. Якщо вибір був свідомим і студент мріє стати конкурентоспроможним фахівцем (75%), то вже з перших курсів починається його професійне становлення. На старших курсах студент починає усвідомлювати, що для того, щоб бути висококласним спеціалістом потрібно не лише мати знання з фахових дисциплін, але й розвивати в собі професійно важливі особистісні якості та вміння: детально аналізувати факти і явища, розбиратися в справі до найдрібніших подробиць (аналітичність мислення); знаходити нестандартний вихід із ситуації (креативність); контролювати свої емоції, оцінювати власні недоліки і сильні сторони (самооцінка); встановлювати контакти, пояснювати, переконувати (комунікабельність).

Особистість є предметом вивчення багатьох наук, філософія розглядає особистість як суб'єкт творчості, здатний пізнавати і змінювати себе та оточення. Психологія вивчає особистість як комплекс психічних властивостей, станів та процесів, акцентуючи увагу на індивідуальних відмінностях людей.

Соціологія ж прагне виявити в особистості соціально-типове, з'ясувати зміст і особливості формування особистості і розвиток її потреб у нерозривному зв'язку з функціонуванням і розвитком соціальних груп та спільнот. Вона акцентує увагу на вивченні закономірностей зв'язків особистості і суспільства, особистості і групи, регуляції і саморегуляції соціальної поведінки. Іншими словами, соціологічний аналіз особистості — це погляд на її духовний і життєвий шлях через призму способу мислення та способу життя конкретного суспільства та його складових соціальних груп.

Висновки

Отже, кожна особистість є унікальною, неповторною і саме у цьому виявляється її самоцінність, її право на суспільне визнання, шанування гідності. Більшість людей усвідомлюють свою належність до певної спільноти, інтереси і цінності якої людина розцінює як свої власні та прагне реалізувати їх у своїй діяльності. Але самосвідомість сучасної людини, як суб'єктивний чинник формування її соціальної позиції, відбиває складну сукупність соціальних зв'язків і відносин.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Молодь України у дзеркалі соціології (За ред. О. Балакіревої і О. Яременка). – К., 2001.
2. Лукашевич М.П. Соціологія праці: Підручник. – К.:Либідь, 2004.
3. Климов Е.А. Психология профессионального самоопределения. / Е.А. Климов – Ростов-на-Дону: Феникс, 1996. – 512 с.
4. Слободянюк А. В. Погляди на мораль, зміни у вимірюванні цінностей (за результатами дослідження [Електронний ресурс] / А. В. Слободянюк, Т. В. Шульга // Матеріали XLVIII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 13-15 березня 2019 р. – Електрон. текст. дані. – 2019. – Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2019/paper/view/7812>.
5. Слободянюк А. В. Оцінка ролі чоловіка та жінки в сучасному суспільстві [Текст] / А. В. Слободянюк // Габітус. – 2019. – № 8. – С. 51-55.
6. Слободянюк А. В. Особистісні ресурси студентської молоді (на матеріалах соціально-психологічних досліджень) [Текст] / А. В. Слободянюк, Л. В. Косарева // Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка. – 2018. – № 17. – С. 89-95.

Руденко Дарія Володимирівна — студентка групи ЕКО-20б, факультет будівництва, цивільної та екологічної інженерії, Вінницький національний технічний університет, e-mail: daraverta@gmail.com

Слободянюк Анатолій Володимирович — кандидат соціологічних наук, доцент кафедри суспільно-політичних наук, науковий керівник Центру соціологічних досліджень Вінницького національного технічного університету.

Rudenko Daria Vladimirovna — student of ECO-20b group, Faculty of Civil Engineering, Civil and Ecological Engineering, Vinnytsia National Technical University, e-mail: daraverta@gmail.com

Slobodyanyuk Anatoliy Volodymyrovych - Candidate of Sociology, Associate Professor of the Department of Social and Political Sciences, Scientific Director of the Center of Sociological Research, Vinnytsia National Technical University, e-mail: slobodyanyuk@vntu.edu.ua